

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
школи І-ІІІ ступенів №284
Дарницького району м. Києва
від 28.08.2025 протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор _____ Наталія КОТЯХОВА
28.08.2025 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

3-4 КЛАСИ

2025-2026 навчальний рік

Освітня програма школи I -III ступенів № 284 для 3-4 класів розроблена на виконання ст. 33 Закону «Про освіту», ст. 11 Закону України «Про загальну середню освіту» та державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019р. №688), Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого Міністерством охорони здоров'я України (наказ від 25.09.2020 р. № 2205), зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394.

При складанні використана Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), розроблена під керівництвом О. Я. Савченко, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 р. №1272.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в сучасному інформаційному суспільстві та продовження навчання в основній школі.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмету чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано з урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною мовою (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання

іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати в групі і самостійно;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомлення рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе, як громадянина України, дбайливе ставлення до свого здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних

цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільним для всіх ключових компетентностей є **такі вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Освітня програма містить:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною Освітньою програмою;
- перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність;
- загальний обсяг навчального навантаження в рамках начального плану;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальної програми;
- форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання у початковій школі за програмою.

Відповідно до чинного законодавства України зарахування дітей до закладу здійснюється на безконкурсній основі. До 1 класу зараховуються діти, яким як правило станом на вересня виповнилось 6-7 років.

Період життя дитини від п'яти до шести років (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичного, соціального, емоційно-ціннісного, пізнавального, мовленнєвого, творчого.

Зберігаючи наступність із першого циклу (адаптаційно-ігрового), Освітня програма забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

3. Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність.

В основу реалізації змісту початкової загальної освіти в Освітній програмі покладено визначені Державним стандартом початкової освіти освітні галузі:

- мовно-літературна (українська мова та література, іншомовна);
- математична;
- природнича;

- технологічна;
- інформатична
- соціальна та здоров'язбережувальна;
- громадянська та історична;
- мистецька;
- фізкультурна.

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через предмети: «Українська мова» (3-4 класи), «Літературне читання» (3-4 класи); «Англійська мова» (3-4 класи).

Освітня галузь «Математична» реалізується через предмети: «Математика» (3-4 класи).

Освітня галузь «Природнича», «Громадянська та історична», «Соціальна та здоров'язбережувальна» реалізуються інтегрованим предметом «Я досліджую світ» (3-4 класи).

Освітня галузь «Технологічна» та «Інформаційна» реалізується через предмети: «Дизайн і технології» (3-4 класи) та «Інформатика» (3-4 класи).

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через навчальні предмети: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» (3-4 класи).

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується навчальним предметом «Фізична культура» та «Хореографія» (3-4 класи).

3. Загальний обсяг навчального навантаження в рамках навчального плану.

Загальний обсяг навчального навантаження, додаткові години, загальна кількість навчальних годин, логічна послідовність їх вивчення подані в рамках навчального плану школи (додаток 1). Години варіативної складової, а саме збільшення 1 години української мови в 3-4 класах. У 3 – 4-х класах здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів (українська мова, англійська мова, інформатика) відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 3 – 4-х класах – 40 хв.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчителі визначають на засіданні МО, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Загальний обсяг навчального навантаження для 3-4 класів – 910 годин на навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Інваріантна складова включає слідуючи освітні галузі: мовно-літературну, іншомовну, математичну, я досліджую світ (природничу, громадянську й історичну, соціальну, здоров'язбережувальну галузі), технологічну, мистецьку, фізкультурну. За рахунок годин варіативної складової збільшено вивчення української мови до 8 годин в 3-4 класах.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Передбачає реалізацію освітніх галузей Державного освітнього стандарту початкової школи через окремі предмети. Навчальний план містить інваріантну та варіативну складові, які є обов'язковими для використання в загальноосвітніх закладах всіх типів та форм власності.

4. Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальної програми.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати педагог у рамках кожної галузі. Очікувані результати подано за змістовими лініями визначеними Державним стандартом початкової освіти.

5. Форми організації освітнього процесу.

Очікувані результати навчання окреслені у межах кожної галузі, досягаються при використанні інтерактивних форм і методів навчання – інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо.

Учитель, володіючи різноманітним педагогічним репертуаром, обирає найбільш доцільні для конкретного учня форми, методи та прийоми навчання. Їх вибір для реалізації програми має здійснюватися з позиції створення освітнього простору учнів. Це передбачає формування цілісності знань на засадах міжпредметної інтеграції й урахування вікових та індивідуальних особливостей дитини, що впливають на перебіг і результативність її навчальної діяльності й забезпечення просування за індивідуальною освітньою траєкторією в різних площинах.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати освітній заклад: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема сімейну (домашню, педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня, організувавши інклюзивне навчання.

6. Опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється на суб'єкт- суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль – оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненням інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в

початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають рівневному оцінюванню.

Рівневе оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та корегування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Директор

Наталія КОТЯХОВА